

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2015. godina. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund) i nije obavezujući za Sud. Više informacija može se pronaći u punoj izjavi o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2015. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2015. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informator o sudskoj praksi Suda br. 183

mart 2015. godine

Y.Y. protiv Turske - 14793/08

Presuda 10.3.2015. (Odjeljenje II)

Član 8

Član 8-1

Poštovanje privatnog života

Uslovljavanje operacije promjene pola dokazom da predmetno lice više nema sposobnost reprodukcije: *utvrđena je povreda Konvencije*

Činjenice – Podnosilac predstavke, Y.Y., bio je registrovan u vrijeme predstavke kao osoba ženskog pola. Rano u svom životu Y.Y. je postao svjestan da se više osjeća kao dječak nego kao djevojčica, bez obzira na anatomske karakteristike. Y.Y. je tražio ovlašćenje da prođe kroz operaciju promjene pola, ali su ga 2006. godine odbili domaći sudovi, primjenjujući član 40 Građanskog zakonika, isključivo zato što Y.Y. nije bio trajno nesposoban za reprodukciju.

Podnosilac predstavke je na kraju dobio ovlašćenje da prođe kroz operaciju 2013. godine, pet godina i sedam mjeseci nakon što mu je prvi zahtjev odbijen. Domaći sudovi su tada odobrili zahtjev ne razmatrajući da li je podnosilac predstavke trajno nesposoban za reprodukciju ili ne.

Pravo - Član 8: Mogućnost da trans-seksualne osobe prođu kroz operaciju promjene pola postoji u mnogim državama članicama Savjeta Evrope, kao i pravno priznavanje njihovog novog polnog identiteta. U nekim državama je pravno priznavanje novog roda ostalo uslovljeno hirurškom promjenom pola i/ili nesposobnošću reprodukcije. U nizu država sterilitet ili neplodnost ocjenjuju se nakon medicinskog ili hirurškog procesa promjene pola.

U ovom konkrentom predmetu, utvrđeno je da je nesposobnost reprodukcije bila uslov koji je morao da se ispuni prije procesa promjene pola i da je tako bio preduslov za relevantnu operaciju. Domaći sud pozvao se na taj uslov kada je odbio da dozvoli podnosiocu predstavke da prođe kroz traženu fizičku promjenu, uprkos činjenici da je podnosilac predstavke već bio u procesu rodne promjene, kako se moglo vidjeti iz stalne psihološke podrške i maskulinog društvenog ponašanja.

Sud ne vidi zašto je nesposobnost reprodukcije lica koje je željelo operaciju za promjenu morala da se utvrdi i prije početka fizičke promjene pola.

Iako je branila usaglašenost odluka domaćih sudova sa zakonom, Vlada je tvrdila da ni zakoni o kojima je riječ ni uslovi sprovođenja tih zakona nisu iziskivali od podnosioca predstavke da najprije prođe kroz medicinski postupak sterilizacije ili kroz hormonsku terapiju. Sud ne vidi kako je, osim kroz proces sterilizacije, podnosilac predstavke mogao da ispuni uslov trajne neplodnosti dok je još imao biološku sposobnost reprodukcije.

U svakom slučaju, Sud nije smatrao potrebnim da odluči o pitanju pristupa podnosioca predstavke medicinskom tretmanu koji bi mu omogućio da ispuni ovaj uslov. Sud je zauzeo stav da, u svakom slučaju, princip poštovanja fizičkog integriteta podnosioca predstavke isključuje svaku obavezu da on prođe tretman koji ima za cilj trajnu sterilizaciju.

U okolnostima ovog predmeta i uzevši u obzir formulaciju pritužbe podnosioca predstavke, bilo je dovoljno da Sud konstatuje da je podnosilac predstavke osporio, pred domaćim sudovima i pred ovim Sudom, to što su zakoni i propisi predviđali da je trajna nesposobnost reprodukcije preduslov za ovlašćenje da se prođe operacija promjene pola.

Taj se preduslov nije činio nužnim za zaštitu opšteg interesa i interesa pojedinca, kako je Vlada tvrdila da bi opravdala ovakvo uređivanje operacija promjene pola. Zbog toga, čak i ako se pretpostavi da je odbijanje prvobitnog zahtjeva za pristup takvoj operaciji bilo bazirano na relevantnom osnovu, taj osnov nije bio dovoljan. Zadiranje u pravo podnosioca predstavke na poštovanje njegovog privatnog života koje je iz toga proisteklo nije stoga moglo da se smatra "neophodnim" u demokratskom društvu.

To potkrepljuje i promjena pristupa domaćeg suda koji je u maju 2013. godine dao podnosiocu predstavke ovlašćenje da prođe kroz operaciju promjene pola, čak iako je i dalje imao sposobnost reprodukcije.

Uskraćujući podnosiocu predstavke, mnogo godina, mogućnost prolaženja kroz operaciju promjene pola, Država je tako povrijedila pravo podnosioca predstavke na poštovanje njegovog privatnog života.

Zaključak: utvrđuje se povreda Konvencije (jednoglasno)

Član 41: 7.500 eura na ime naknade nematerijalne štete.

(Ovaj predmet odnosi se na kompatibilnost uslova koji se postavljaju licu koje želi da promijeni pol sa članom 8. Raniji predmeti, gdje se od Suda tražilo da utvrdi da li su opravdana ograničenja postavljena operisanim transseksualnim osobama za ostvarivanje njihovih prava po članu 8 uključuju, npr, *Christine Goodwin protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [GC], 28957/95, 11. jul 2002. godine [Informator 44](#); *Van Kück protiv Njemačke*, 35968/97, 12. jun 2003. godine, [Informator 54](#); i *Hämäläinen protiv Finske* [GC], 37359/09, 16. jula 2014. godine, [Informator 176](#).)

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava
Ovaj sažetak Sekretarijata ne obavezuje Sud.
[Informatori o sudskoj praksi](#)

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2015. godina.

Zvanični jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On nije obavezujući za Sud i Sud ne preuzima odgovornost za njegov kvalitet. Prevod se može preuzeti sa baze podataka o sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili sa bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud dostavio. Prevod se može reprodukovati za nekomercijalne svrhe pod uslovom da se navede puni naziv predmeta, sa gore navedenom izjavom o autorskim pravima i pominjanjem Fonda za ljudska prava. Ukoliko je namjera da se bilo koji dio ovog prevoda upotrijebi za komercijalne svrhe, molimo vas da se obratite na adresu publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2015.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2015

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.